

CSATLAKOZZON
a határmenti
mentorhálózat-
hoz.

POVEŽITE SE
v čezmejno
mentorsko
mrežo.

Smernice za razvoj socialnega podjetništva v Sloveniji (Policy paper)

**SENS
NETWORK**

www.sens-network.com

1. Ekosistem socialnega podjetništva

Socialno podjetništvo, postaja vedno bolj aktualna tema v poslovni, politični pa tudi strokovni javnosti. Glede na različne tradicije se v posameznih državah EU razvijajo različne pojavne oblike in pogledi na vlogo in pomen socialnih podjetij. Iz raznolikosti pogledov na socialno podjetništvo izhaja tudi široka paleta organizacijskih in pravnih oblik, namenov, kultur, velikosti in usmeritev poslovnih subjektov, ki se opredeljujejo kot socialna podjetja. Vključuje organizacije kot so kooperative, združenja, vzajemna družbe in fundacije, v zadnjem času pa so se jim pridružile še posebne oblike socialnih podjetij. Vse te organizacije različnih tipov je zelo težko povezati v enotno shemo glede na osnovne značilnosti, ki bi naj definirale socialno podjetje, saj so različno pravno organizirane, v odvisnosti od nacionalnega in kulturnega konteksta.

Glede na širok spekter pozitivnih družbenih učinkov socialnega podjetništva in številne potenciale tako z vidika višanja kakovosti življenja, kakor tudi zagotavljanja novih delovnih mest v lokalni ekonomiji, se je **znotraj EU okrepila zavest o pomenu socialnega podjetništva in nujnosti izgradnje ustreznega podpornega okolja oziroma ekosistema socialnega podjetništva.**

Leta 2011 je bila sprožena socialno-podjetniška iniciativa (**Social Business Initiative SBI**)¹ v kateri so zasnovani najpomembnejši ukrepi EU in posameznih držav za ustvarjanje ekosistema za spodbujanje socialnih podjetij. Od sprožitve Pobude je 16 držav članic EU sprejelo novo zakonodajo za področje socialnega podjetništva. 11 držav pa je oblikovalo formalne strategije oziroma politik za podporo razvoju socialnih podjetij.

V začetku leta 2014 izvedena konferenca v Strasbourgu, ki je dodatno povezala ključne predstavnike sektorja socialne ekonomije v Evropi in rezultirala v deklaraciji (**Strasbourg declaration**)², je dodatno poudarila odgovornost sodelovanja institucij vseh ravni (od EU do

---

¹ European commission. (2011). Social Business Initiative SBI. Vir: http://ec.europa.eu/internal_market/social_business/index_en.htm (1.2.2020).

² European commission. (2014.a). Strasbourg declaration. Vir: <http://ec.europa.eu>

lokalne) in sektorjev (javni, zasebni, NVO) pri nadaljnjem razvoju ekosistema institucij podpornega okolja za socialna podjetja.

Konec leta 2014 je bila objavljena raziskava – »A map of social enterprises and their ecosystems in Europe«³, v kateri avtorji ugotavljajo, da so posamezni elementi ekosistema za socialna podjetja v večini evropskih držav še vedno v začetni razvojni fazi, a se postopoma oblikujejo v celovit sistem politik podpornega okolja.

Ekosistem socialnega podjetništva je kompleksen in dinamičen družbenopolitični fenomen, ki se nenehno razvija. Po ugotovitvah najnovejše primerjalne analize socialnih podjetij in njihovih ekosistemov v Evropi (**Social Enterprises and their Ecosystems in Europe – comparative synthesis report**) je zgrajen je na štirih stebrih⁴:

- I. **Sposobnost samoorganizacije civilne družbe**, ki vključuje izražanje civilnih pobud in oblikovanje mrež ter vzajemnih podpornih mehanizmov, kar je ključnega pomena za razvoj socialnega podjetništva od spodaj navzgor.
- II. **Vidnost in prepoznavnost socialnih podjetij**, vključuje politično pravno in organizacijsko prepoznavnost ter avtonomijo.
- III. **Dostop do virov**, ki vključuje tako nepovratne finančne kot fiskalne spodbude za ustanovitev in razvoj socialnih podjetij, kakor tudi dostop do trgov in povratnih virov sredstev.
- IV. **Raziskave, izobraževanje in razvoj veščin**, na specifičnih področjih relevantnih za socialna podjetja.

Ekosistem socialnega podjetništva je torej preplet različnih dejavnikov, ki so sicer prisotni v vseh državah, njihova relativna pomembnost oziroma razvitost pa se med državami razlikuje. V vsakem primeru pa predstavljajo splet dejavnikov, ki močno vplivajo na nastanek, razvoj in uspešnost delovanja socialnih podjetij. Oblikovani morajo biti na način, da odpravljajo ključne ovire in omejitve za razvoj socialnih podjetij.

/internal_market/conferences/2014/0116-social-entrepreneurs/docs/strasbourg-declaration_en.pdf

³ European commission. (2014.b). A map of social enterprises and their ecosystems in Europe. Vir: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=2149>.

⁴ European Union. (2020). Social enterprises and their ecosystems in Europe; Comparative synthesis report. European Union, 2020.

2. Dejavniki razvoja socialnega podjetništva v Sloveniji

Sektor socialne ekonomije in socialnega podjetništva v Sloveniji sestavlja veliko število organizacij, ki pa so razdrobljene po različnih sektorjih in so premalo vidne kot enotna skupina, ki bi bila tudi ustrezno priznana. Prav tako ni zagotovljeno statistično spremljanje sektorja kot celote zato je glede velikosti in strukture sektorja možno podati zgolj bolj ali manj kvalitativne ocene, ki pa po našem mnenju dovolj dobro odražajo pozitivno dinamiko rasti obsega in tudi krepitev družbenega pomena sektorja. Zato je z vidika nadaljnjega institucionalnega razvoja socialnega podjetništva potrebno okrepiti pripadnost organizacij in izboljšati prepoznavnost sektorja kot celote, ob upoštevanju posebnosti posameznih pojavnih oblik in področij dejavnosti.

Poleg ugodnih pogojev v širšem institucionalnem okolju na potence razvoja socialnega podjetništva v Sloveniji pozitivno vplivajo tudi domače makroekonomske okoliščine. Kljub temu, da se je število brezposelnih oseb v preteklih treh močno zmanjšalo, pa se bistveno ne zmanjšuje obseg dolgotrajno brezposelnih oziroma težje zaposljivih oseb, kar postaja ključen izziv za aktivacijsko socialno politiko.

Za rešitev tega problema pa ni dovolj gospodarska rast sama po sebi temveč bodo potrebne strukturne spremembe v smeri krepitev lokalne ekonomije in ustvarjanja novih delovnih mest v dejavnostih, ki so povezane z boljšim izkoriščanjem lokalnih virov za zadovoljitev lokalnih potreb. Socialna podjetja ponujajo tovrsten poslovni model, ki upošteva finančne, socialne, kulturne in okoljske vire, potrebe in omejitve za razvoj dejavnosti. Na ta način s svojimi proizvodi in storitvami prispevajo k trajnostnemu razvoju in ustvarjanju družbene dodane vrednosti od katere imajo koristi vse družbene skupine.

Uspeh vsake poslovne aktivnosti na mikro ravni pa je v veliki meri odvisen od zunanjih pogojev oziroma dejavnikov okolja, ki spodbujajo učinkovito rabo razpoložljivih virov za razvoj podjetniške ideje.

Zaradi poudarjenega pomena doseganja družbenih ciljev, socialna podjetja pogosto naletijo na nerazumevanje in ovire pri zagotavljanju spodbudnega poslovnega okolja.

Dejavniki razvoja socialnega podjetništva v Sloveniji se zato nanašajo predvsem na odpravo ovir ključnih deležnikov poslovnega okolja in jih lahko strnemo v pet področij:⁵

I. Zakonski in regulatorni okvir

- Zakoni in podzakonski akti morajo enakopravno obravnavati vsa podjetja, ki sodijo v sektor socialnega podjetništva.
- Znotraj regulatornega sistema je potrebno vzpostaviti celovit in transparenten sistem pravil delovanja oziroma akreditacijskih shem, h katerim se lahko pridružijo različne pravne osebe.
- Razpoložljive podpore za nastanek (start up) in nadaljnji razvoj (scale) socialnih podjetij naj bodo specifične glede na organizacijsko obliko, ciljno skupino, ki jo zaposlujejo in dejavnosti.
- Fiskalne spodbude in davčne oprostitve morajo odražati dejanski pozitivni družbeni vpliv socialnih podjetij in predstavljajo kompenzacijo višjih stroškov ali nižje produktivnosti, ki so povezani z doseganjem pozitivnih zunanjih učinkov (družbena korist, okoljska vzdržnost, reintegracija oseb iz ranljivih skupin...). Na tem področju je v Sloveniji za socialna podjetja premalo poskrbljeno in bi veljalo razširiti oziroma ustrezno dopolniti sistem, ki je v veljavi za zaposlovanje invalidov in je usklajen z EU uredbami o dovoljenih oblikah državnih pomoči.

II. Zagotavljanje finančnih virov

- Za socialna podjetja je tipično, da svojo dejavnost financirajo iz kombinacije tržnih in netržnih virov (subvencije države in EU, donacije, prostovoljstvo); govorimo tudi o hibridnem financiranju.
- Financiranje v obliki državnih in EU subvencij se je izkazalo kot ključno predvsem v zgodnji fazi socialnih podjetij, ko se dejavnost šele razvija in so potrebne tako materialne naložbe kot usposabljanja človeških virov.
- Posebej pri podjetjih, ki sprožajo evidentne pozitivne zunanje učinke pa je potrebno subvencije zagotoviti tudi v trajni obliki, predvsem za podporo strokovnemu delu in upravljanje.
- Bančna posojila so za socialna podjetja težko dostopna oziroma jih v Sloveniji lahko dobijo pod enakimi ali še težjimi pogoji kot običajna podjetja.
- Tudi v Sloveniji je potrebno pospešeno uvajati finančne inovacije na področju socialnega investiranja. V tujini se namreč vedno bolj razvija trend zasebnega »Investiranja z družbenim

---

⁵ Pri sistematičnem pregledu potreb ključnih deležnikov v socialnem podjetništvu in oblikovanju nabora instrumentov / ukrepov za spodbujanje socialnega podjetništva v Sloveniji smo se naslonili na metodologijo, ki jo je razvila OECD. »OECD/European Commission: Policy Brief on Social Entrepreneurship - Entrepreneurial Activities in Europe Luxembourg: Publications Office of the European Union 2013«
http://www.oecd.org/cfe/leed/Social%20entrepreneurship%20policy%20brief%20EN_FINAL.pdf

vplivom« v sklopu katerega je pri naložbeni presoji ob finančni donosnosti pomembno tudi generiranje merljivega okoljskega in družbenega vpliva.

- Potreba po razvoju metodologije za spremljanje pozitivnih zunanjih učinkov delovanja socialnih podjetij, saj so le-ti ključni kriterij pri odločanju investorjev o naložbi.

III. Dostop do trgov

- Zagotavljanje dostopa do trgov za izdelke in storitve je ključnega pomena za socialna podjetja, ki želijo okrepiti trajnost svojega poslovanja.
- V ta namen se kaže potreba po okrepitvi upravljavskih in trženjskih znanj v socialnih podjetjih in zagotovitvi kompetenc za snovanje in implementacijo učinkovitih trženjskih strategij.
- Zagotoviti je potrebno enakovreden dostop socialnih podjetij do programov in instrumentov podpornega okolja za SMP, ki so že razviti. Pri posameznih podpornih ukrepih je namreč moč zaslediti, da niso namenjeni organizacijskim oblikam, ki so najpogostejše pri socialnih podjetjih.
- Posebno pomembno področje je zagotavljanje dostopa do trgov javnega naročanja. Socialna podjetja so hendikepirana, če je edino merilo izbora cena. Med merila je potrebno dodati tudi socialne in okoljske učinke izvedbe naročila in za tovrstni sistem javnega naročanja vsaj do neke mere obvezati celoten javni sektor.
- Zagotavljanje možnosti za vstop socialnih podjetij na Vstopanje na trge ponudnikov storitev družbene blaginje (Social Welfare Services). Socialna podjetja lahko ob zagotavljanju enakopravnjšega dostopa učinkovito in kakovostno dopolnijo ponudbo socialnih storitev v skupnosti.

IV. Podporne storitve za razvoj

- Pomembno je, da se obstoječe podporno okolje z delujočimi institucijami in ponudbo podpornih storitev prilagodi potrebam socialnih podjetij, vendar je potrebno razvijati tudi specializirano podporno okolje za socialna podjetja, ki bo zmožno odgovoriti na specifične potrebe socialnih podjetij in jim ponuditi ustrezne storitve.
- Posebnega pomena je potreba po mreženju socialnih podjetij in zagotavljanju delovanju organizacij, ki povezujejo socialna podjetja v kooperative ali združenja. Na ta način se zagotavlja podporno okolje vzajemnosti med socialnimi podjetji, vzpostavlja sistem zagovorništva in zastopništva ter možnost mentorskega prenosa znanj med izkušenimi in novimi socialnimi podjetji.
- Okrepiti je potrebno povezanost znotraj sektorja in sposobnost samoorganizacije civilne družbe, da se bodo posamezne civilne pobude učinkoviteje preoblikovale v podjeme socialnih podjetij.

V. *Izobraževanje, usposabljanje in raziskave*

- Vzgajanje kulture socialnega, inkluzivnega oziroma družbeno odgovornega podjetništva je možno doseči zgolj z vključevanjem teh vsebin v šolske in univerzitetne kurikule.
- Uvesti je potrebno usposabljanja za pridobivanje specifičnih področij znanj in spretnosti, ki so potrebna za uspešno delo v socialnem podjetništvu in vključujejo tako podjetniška znanja na splošno, kakor tudi specifična znanja o dejavnostih, ki jih razvijajo socialna podjetja. Poleg teh znanj je potrebno v programe vključiti tudi znanja za spodbujanje socialnega vključevanja in zaposlitvene rehabilitacije.
- Zagotoviti je potrebno široko vključenost različnih ciljnih skupin udeležencev v programe usposabljanj. To pa niso samo socialni podjetniki oziroma zaposleni v socialnih podjetjih, temveč tudi javni uslužbenci in zastopniki nevladnega sektorja.

3. Deležniki socialnega podjetništva v Sloveniji in njihova vloga

Pri definiranju ključnih deležnikov za razvoj socialnega podjetništva lahko izhajamo iz evropskega institucionalnega okvirja in dobrih praks, ki so se razvile v državah z daljšo tradicijo in boljšimi rezultati glede relativnega števila delovnih mest. Ob tem pa vendarle velja poudariti, da so razlike med državami tudi posledica kulturno-zgodovinskega konteksta (razvitost civilne družbe, vloga države v gospodarstvu, tradicija skupnostnih oblik gospodarjenja...), ki določa tudi različne poti in dinamiko razvoja sektorja socialnega podjetništva.

V vsakem primeru pa je potrebno partnerstvo in usklajena aktivnost relevantnih deležnikov na vseh ravneh, tako vertikalno med mednarodno, nacionalno in lokalno ravni, kakor tudi horizontalno med posameznimi področji oziroma sektorskimi politikami, ki lahko vplivajo na razvoj sektorja socialnega podjetništva (običajno jih na ravni države pokrivajo posamezna ministrstva).

Če izhajamo iz vertikalne členitve deležnikov je na ravni EU ključnega pomena nadaljnji razvoj podpornega okolja za socialno podjetništvo, predvsem:

- Uveljavitev celovitega pogleda na ekosistem politik za podporo socialnim podjetjem,
- zagotavljanje finančne podpore iz strukturnih skladov in pogojev za delovanje investicijskih skladov socialnega podjetništva, ki pod posebnimi pogoji zbirajo in razporejajo finančna sredstva za naložbe v socialna podjetja,
- podajanje jasnih usmeritev državam članicam in sodelovanje institucij EU pri pospeševanju razvoja ter implementaciji nacionalnih in lokalnih politik podpore socialnim podjetjem,
- v partnerstvu s socialnimi podjetji, državami in članicami in regionalnimi / lokalnimi oblastmi nadalje krepiti usposobljenost vseh akterjev sektorja in pospešiti izmenjavo znanj in izkušenj,
- krepiti raziskave in razvoj na ravni EU in zagotoviti poenotenje statističnega spremljanja kategorij sektorja socialnega podjetništva v vseh državah članicah.

Na nacionalni ravni Slovenije je ključnega pomena nadaljnji razvoj zakonsko regulatornega okvirja in spremembe v organizaciji in delovanju nacionalnega podpornega okolja:

- Učinkovita operativna izvedba zakonskih in podzakonskih aktov s poudarkom na prenovi Strategije razvoja socialnega podjetništva vsaj do leta 2030 (oziroma obdobje 10 let) in ustreznega operativnega programa ukrepov,
- sistemska ureditev in integracija socialnega podjetništva v vse ključne dokumente za pospeševanje podjetništva v Sloveniji,

- medresorsko usklajevanje pri načrtovanju in izvedbi politik pospeševanja socialnega podjetništva; okrepljeno sodelovanje državnih ustanov s socialnimi podjetji, in njihovimi združenji ter ostalimi organizacijami civilne družbe in lokalnimi skupnostmi pri načrtovanju ukrepov za podporo razvoju socialnega podjetništva,
- vključevanje politik spodbujanja socialnega podjetništva v operative programe kohezijske politike 2021 – 2027 in program razvoja podeželja 2021-2027,
- zagotovitev ustreznega deleža sredstev evropske kohezijske politike v skladu z zastavljenimi cilji in potenciali glede deleža zaposlenih v sektorju socialnega podjetništva (10 - 15 %).

Na regionalnih / lokalnih ravneh je potrebno zagotoviti:

- Vključevanje projektov povezanih z razvojem socialnega podjetništva v izvedbene regionalne razvojne programe in opredelitev konkretnih vzpodbud in virov sredstev, ki so na ravni regij oziroma lokalnih skupnosti na razpolago za podporo socialnemu podjetništvu,
- zagotavljanje delovanja regijskih mrež za podporo socialnemu podjetništvu, ki naj vključujejo vse relevantne deležnike (socialna podjetja, javne ustanove, lokalno samoupravo, nevladni sektor in podjetniški sektor),
- aktiviranje neizkoriščenih lokalnih virov (zemljišč, zgradb, opreme) s katerimi razpolagajo lokalne skupnosti za podporo delovanju socialno podjetniških iniciativ,
- finančna podpora zaposlitvenim programom socialnih podjetij s strani lokalnih skupnosti v obliki sofinanciranja razvojnih programov socialnih podjetij.

4. Instrumenti oziroma ukrepi za spodbujanje socialnega podjetništva v Sloveniji

Socialno podjetništvo lahko pomembno prispeva k učinkovitejšemu izkoriščanju razpoložljivih virov in izboljšanju konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, hkrati pa prispeva tudi k socialnemu vključevanju na podlagi usposabljanja in zaposlovanja oseb iz ranljivih družbenih skupin.

Poleg horizontalne in vertikalne povezanosti načrtovalcev in izvajalcev politik na vseh ravneh je

---

Pozitivne učinke je možno še izboljšati z načrtovanjem in izvedbo politik, ki podpirajo rast sektorja in njegovo učinkovitost in so usmerjene na različna področja konkurenčnosti gospodarstva, socialnih politik in politik na področju izobraževanja.

Preplet, sicer različnih področnih politik, je potrebno oblikovati na način, ki bo omogočal usklajeno delovanje in sinergijske učinke vseh instrumentov oziroma ukrepov po posameznih področjih.

---

potrebno zagotoviti tudi sodelovanje oblikovalcev politik z nosilci socialno-podjetniških iniciativ.

Ključna področja za delovanje instrumentov politik na tako na nacionalni kot na lokalni ravni.

1. Promocija socialnega podjetništva na vseh ravneh

- Vključevanje socialnega podjetništva v podjetniško izobraževanje na vseh ravneh od poklicnega izobraževanja do poslovnih šol in univerz. Seznanjanje mladih s vsebinami socialnega podjetništva je ena od poti kako pritegniti mlade talente v sektor.
- Socialno podjetništvo se promovira tudi skozi vključevanje v razvojne strategije in dokumente na vseh ravneh in ključnih področjih. Od nacionalne strategije razvoja socialnega podjetništva, preko programov kohezijske politike in politike razvoja podeželja do posameznih regionalnih razvojnih programov in sektorskih razvojnih programov.
- V sklopu promocijsko podpornega okolja (SPIRIT, VEM...) zagotoviti podporo promociji uspešnih poslovnih praks v Sloveniji in tujini ter zagotoviti mreženje z namenom prenosa znanj in izkušenj med posameznimi subjekti, ki delujejo v okviru socialnega podjetništva.

II. Izgradnja vzpodbudnega pravnega in fiskalnega okvirja

- Zagotoviti poenotenje pravnega okvirja in pogojev delovanja različnih tipov podjetij, ki sodijo v sektor socialnega podjetništva. Tako z vidika organizacijskih oblik, ki jih urejajo različni predpisi predvsem pa vsebinsko z vidika enakopravne obravnave podpor različnim tipom socialnih podjetij, ki zaposlujejo osebe iz različnih ranljivih ciljnih skupin.
- Na ravni podzakonskih in izvedbenih aktov, ki regulirajo dejavnost je potrebno upoštevati tako ekonomsko kot socialno dimenzijo ciljev delovanja socialnih podjetij. Ustrezno temu je potrebno prilagoditi tudi metodologijo merjenja in strukturo poročanja o doseganju učinkov. Zgolj z širokim zajemanjem učinkov je možno zagotoviti pozitivne rezultate analize stroškov in koristi in kvantitativno utemeljiti davčne in fiskalne spodbude sektorju.
- Tudi fiskalni okvir mora vsebovati vzpodbude za delovanje sektorja socialnega podjetništva, hkrati pa mora biti harmoniziran tako z nacionalno ureditvijo, ki že velja za organizacije, ki zaposlujejo invalide, kakor tudi z relevantnimi uredbami EU glede dovoljenih državnih pomoči.
- Možne so različne rešitve, najpogosteje pa se povečana konkurenčnost socialnih podjetij zagotavlja z znižano stopnjo DDV za njihove izdelke in storitve, z olajšavami pri davku od dobička socialnih podjetij zaradi zaposlovanja oseb iz ranljivih skupin, možna je tudi uvedba »davčnih počitnic« v zgodnjih fazah poslovanja.
- S fiskalnimi ukrepi je možno okrepiti tudi naložbe v socialna podjetja in sicer z uvedbo davčnih oprostitev za naložbe v socialna podjetja.

III. Zagotoviti trajni dostop do finančnih virov

- Zagotavljanje garancij za bančne kredite iz javnih skladov; s čimer se zmanjšujejo kreditna tveganja bank v zvezi s socialnimi podjetji in preko poslovnega sodelovanja krepí poznavanje poslovanja socialnih podjetij v tradicionalnem finančnem sektorju.
- Tudi znotraj bančnega sistema je potrebno zagotoviti ugodnejše vire za socialna podjetja in prilagojeno obravnavo projektov, s katero bo v večji meri upoštevana družbena koristnost njihove dejavnosti.
- Spodbujanje inovativnih oblik solidarnostnega in etičnega financiranja socialnih podjetij z zagotavljanjem finančnih naložb v sklade, ki zbirajo tudi privatna sredstva z namenom investiranja v podjetja, ki poleg finančnih zagotavljajo tudi pozitivne družbene učinke. Delovanje tovrstnih skladov socialnega podjetništva ureja uredba EU o Evropskih skladih socialnega podjetništva, sprejeta v Evropskem parlamentu aprila 2013.⁶

⁶ http://ec.europa.eu/internal_market/investment/social_investment_funds/index_en.htm

- Podpora javnih sredstev institucijam, ki zagotavljajo semenski kapital za financiranje zgodnjih faz start-up socialnih podjetij. Tovrstna sredstva je možno zagotoviti iz Evropskih strukturnih skladov za neposredno financiranje projektov socialnih podjetij ali pa z oblikovanjem nacionalnih (oziroma tudi regionalnih) razvojnih in investicijskih skladov socialnega podjetništva.
- Finančna sredstva za socialna podjetja lahko skladi socialnega podjetništva zagotavljajo v obliki kapitalskih naložb, podrejenih obveznic ali pa v obliki posojil.
- Za delovanje slednjih je smiselno, če poleg investicijskih sredstev zagotavljajo tudi podporne storitve za nova podjetja, saj s tem lahko povečajo trajnost njihovega delovanja. Dodatne storitve skladov socialnega podjetništva, ki okrepijo varnost naložbe, so možne v obliki svetovanj pri upravljanju podjetja in implementaciji poslovnega modela, podpore pri mreženju med socialnimi podjetji in razvoju novih podjetij ter svetovanjem pri zagotavljanju subvencij za zaposlovanje oseb iz ranljivih družbenih skupin.
- Naložbena filantropija je novejši pristop k neposrednemu investiranju v podjetja, ki bi ga bilo potrebno uveljaviti tudi v Sloveniji. Preoblikoval se je iz doniranja nepovratnih sredstev za dobrodelne namene v neposredne dolgoročne kapitalske naložbe v socialna podjetja ali naložbe v podrejene obveznice socialnih podjetij. Tovrstno naložbeno politiko izvajajo bodisi institucionalni vlagatelji – specializirani skladi ali pa zasebniki neposredno.
- Med novejše oblike zbiranja sredstev za potrebe financiranja socialnih podjetij sodi tudi takoimenovani »Crowdfunding« - spletno zbiranje podpore za realizacijo inovativnih podjetniških idej, s pomočjo katerega se na globalni ravni zbirajo sredstva tudi za socialna podjetja. Na slovenski ravni je potrebno zagotoviti delovanje platform, ki bodo omogočale lokalnim socialnim podjetjem dostop do globalnih virov sredstev bodisi neposredno ali s podporo pri vključevanje v globalno priznane platforme za zbiranje finančnih sredstev.

IV. Ponuditi razvojne poslovne storitve in podporno okolje

- Nadgradnja storitev podpornega okolja za podjetja, ki bodo zajemale informiranje in svetovanje o vseh področjih pomembnih za zagon (start-up) in delovanje socialnih podjetij, kar poleg ekonomske vključuje tudi njihovo socialno dimenzijo.
- Razvoj in podpora delovanju specifičnih institucij podpornega okolja za razvoj socialnih podjetij kot so socialni inkubatorji, parki inovacij, družbena vozlišča (hub), »coworking« prostori, ki vključujejo celovito podporno infrastrukturo (materialno, storitveno, finančno, svetovalno) in tudi pomembno komponento mreženja socialnih podjetij oziroma iniciativ.
- Zagotoviti podporo prenosu dobrih praks socialnega podjetništva med posameznimi regijami v okviru razvojnih programov in spodbuditi širitve na nova področja oziroma sektorje delovanja.

- Zagotoviti vključenost socialnih podjetij in drugih organizacij socialne ekonomije v zagotavljanje storitev podpornega okolja. Posebej pomembna je tukaj podpora mreženju socialnih podjetij in podpora delovanju medsebojne podporne strukture znotraj sektorja.

V. Zagotoviti dostop do novih trgov

- Olajšati dostop socialnim podjetjem do javnih naročil s prilagoditvijo pravil javnega naročanja v smeri zagotavljanja obveznega deleža naročanja blaga in storitev pri socialnih podjetjih oziroma pri podjetjih, ki zaposlujejo določen delež oseb iz ranljivih družbenih skupin.
- Zagotoviti enakopravnejši dostop socialnih podjetij do trgov storitev družbene blaginje ob uvedbi enakih kriterijev glede učinkovitosti in kakovosti storitev za vse ponudnike (tudi za javni sektor).
- Z informiranjem in medsebojnim spoznavanjem vzpostaviti zaupanje med lokalnimi skupnostmi in socialnimi podjetji in okrepiti zavesti o skupnem zasledovanju družbeno koristnih ciljev. To lahko pospeši sodelovanje in večjo vključenost socialnih podjetij v izvajanje storitev za lokalno skupnost.
- Razvoj celovitih programov usposabljanja o posameznih vidikih socialnega podjetništva, ki bodo namenjeni različnim ciljnim skupinam (podjetniki, javni uslužbenci, brezposelne osebe, NVO...).
- Programe usposabljanja za upravljanje socialnih podjetij v smeri izboljšanja njihovega konkurenčnega položaja je potrebno podpreti s strani države in / ali regionalnih oblasti.
- Zagotoviti izobraževanja osebja socialnih podjetij o postopkih javnega naročanja in zahtev glede priprave ponudb za izvedbo javnih naročil.

VI. Podpora nadaljnjemu raziskovanju

- Vključevanje vsebin povezanih s socialnim podjetništvom v programe javnih raziskovalnih inštitutov in univerz lahko zagotovi metodološko utemeljeno podlago za spremljanje delovanja in potreb različnih oblik socialnih podjetij ter merjenje družbenega učinka njihovega delovanja.
- Podpora vključevanju v evropske raziskovalne mreže in projekte, ki jih izvajajo prispeva k boljšemu pretoku znanja med državami in tudi med različnimi institucionalnimi sektorji.
- Raziskovalne ustanove zagotavljajo tudi pogoje za povezovanje raziskovalcev, snovalcev politik in socialnih podjetnikov v skupine (projektne, programske, raziskovalne...), znotraj katerih se izvaja prenos znanja in informacij ter vzajemno učenje in izgradnja kompetenc.

